

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија” бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10, 51/11 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ 96/19, 110/19), како и врз основа на член 50 став 6 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 161/2019 и 229/20) министерот за образование и наука донесе скратена наставна програма по наставниот предмет *Турски јазик* за IV одделение на деветгодишното основното образование за учебната 2020/21 година.

**KISA ÖĞRETİM
PROGRAMI**

**MAKEDONYA EĞİTİM VE BİLİM BAKANLIĞI
EĞİTİMİ GELİŞTİRME BÜROSU**

TÜRK DİLİ

IV SINIF

**DOKUZYILLIK
İLKÖĞRETİM**

1. Giriş

Konuyla ilgili Türk dili için kısaltılmış öğretim programı, öğretim programı tarafından sağlanan ve belirtilen konu ve beklenen sonuçlara göre belirlenen ve düzenli olarak uygulananlar beklenen sonuçlara / hedeflere dayanmaktadır.

Kısaltılmış öğretim programı, 159 günü içinde gerçekleştirilmesi gereken belirli konuları ve öğretim birimlerini belirler ve normal programda belirlenen haftalık 5 ders fonunu gözönünde bulundurmaktadır;

Kısaltılmış programdan öğretim birimlerinin planlanması ve gerçekleştirilmesinde öğretmen, düzenli öğretim programında belirlenen hedefler / beklenen sonuçlar, belirli kavramlar, yöntemler ve faaliyetler tarafından yönlendirilir.

2. Konulara ve öğretim birimlerine genel bakış

Öğrenme Alanı:

- İLETİŞİM – 20 ders
- DİL- 30 ders
- ANLATIM VE YARATICILIK – 45 ders
- OKUMA EDEBİYAT VE LEKTÜR- 55 ders
- MEDYA KÜLTÜRÜ –9 ders

Öğretim birimleri

İLETİŞİM - 20 ders

- Dinleme
 - Dinlediğini anlayabilme, özetleyebilme ve soru sorabilme.
 - Tür, yöntem ve tekniklere uygun dinleyebilme.
- Konuşma
 - Konuşma kurallarını uygulayabilme.
 - Kendini sözlü ifade ederek konuşmaya katılabilmek.

- Tür, yöntem ve tekniklere uygun konuşabilme.

DİL- 30 ders

1. DİLBİLGİSİ

- Cümle bilgisi
 - Olumlu ve olumsuz cümleler
 - Cümlelerin temel öğelerini, özne ve yüklem görevini öğrenme ve kavrayabilme.
 - Seslerin gruplandırmasında ünlü ve ünsüz harfleri doğru telaffuz edebilme.
 - Kaynaştırma harflerini kavrayabilme ve doğru kullanabilme.
 - Kelimeleri hecelere ayırabilme
 - Varlık adlarını ayırt edebilme.
 - Varlıklara verilmesine göre adları özel ve ortak adlar olarak ayırabilme ve kavrayabilme.
 - Varlıkların sayılarına göre adları ayırt edebilme,
 - Tekil-çoğul oluşumunu kavrayabilme ve yerine göre doğru kullanabilme.
 - Topluluk adlarını tanıyabilme.
 - Eş anlamlı (anlamdaş) ve zıt (karşıt) anlamlı kelimeleri kullanarak söz varlığını geliştirebilme.
 - Adların cümledeki görevlerine göre durumlarını kavrama ve doğru kullanabilme.
 - Adlarda küçültme eklerini kavrayabilme ve anlamlarını öğrenebilme.
 - Ad tamamlamalarını kavrayabilme.
 - Varlıkların özelliklerini (nitelik ve sayı) belirten sözcükleri ayırt edebilme ve ön adlarını (sıfatların) adlardan önce yazıldığını kavrayabilme.
 - Eylem (fiil) olan kelimeleri kavrayabilme.
 - Cümledeki iş ve hareketlerin üç zamandan birinde yapıldığını kavrayabilme.
 - Adılar (zamirler) adların yerini tutan sözcükler olduğunu kavrayabilme.
 - Basit ve bileşik cümlelerini ayırt edebilme.
 - Kurallı (düz) cümleleri ve devrik (kuralsız) cümleleri yüklem yerine göre ayırt edebilme.

2. DÜZGÜN KONUŞMA VE YAZIM

- İmla kurallarını uygulayabilme
 - -mi, soru edatını doğru yazabilme ve yerinde kullanabilme
 - Noktalama işaretlerini doğru yazabilme ve yerinde kullanabilme
 - Söz varlığını geliştirebilme

ANLATIM VE YARATICILIK - 45 ders

- SÖZLÜ ANLATIM
 - Kendini sözlü olarak ifade etme, olay ve yaşantılarını anlatabilme.
 - Olay ya da varlıkları betimleyebilme ve yorumlayabilme
 - Metin ve konuları anlatabilme.
 - Kelimeleri yerinde ve anlamlarına uygun kullanma ve doğru telaffuz etme
- 2.YAZILI ANLATIM
 - Cümlelerde ve metinlerdeki kelimeleri yerinde ve anlamlarına göre uygun yazabilme.
 - Yazılarında söz varlığından yararlanabilme
 - Kısa içerikli metin ve konuları yazılı olarak anlatabilme
 - Yazılarında kendi yaşantısından ve günlük hayatından olaylar yazabilme
 - *Anahtar kelimeleri kullanarak hikâye oluşturabilme
 - *Verilen plana göre hikâye oluşturabilme
 - *Verilen başlığa göre hikâye oluşturabilme
 - Sorgulayarak yazma becerisini geliştirebilme
 - Verilen plana göre betimleyebilme
- Yazılarında imla kurallarını uygulayabilme

OKUMA EDEBİYAT VE LEKTÜR- 55 ders

- **Okuma Kurallarını Uygulayabilme**
 - Okuma kurallarını uygulayabilme
 - Okuduğunu anlayabilme
 - Okuma Türleri
- **Edebiyat**
 - **Edebiyat:**
 - Edebî türlerini kavrama ve tanıyabilme (nazım ve nesir).
- **Nazım türleri:**
 - **Halk edebiyatı ürünleri:**
 - **Şiirler, türküler, manileri tanıyabilme.**
 - **Lirik şiirdeki temel duygu ve konuyu saptayabilme**
 - **Şiirde kullanılan benzetme örneklerini kavrayabilme.**
 - **Ritim ve kafiyei ayırabilme.**
 - **Anonim halk edebiyatı ürünleri olan türkü ve maniyi kavrayabilme.**
- **Nesir türleri:**
 - **Hikâye, masal, fabl, dram, fıkra, çocuk romanı, temel özelliklerine göre tanıyabilme ve ayırabilme.**

3. Lektür

- **Bağımsız olarak önerilen eserlerden bölümler okuma becerisini kazanabilme**

MEDYA KÜLTÜRÜ– 9 ders

- **Kitle iletişim araçlarından, Radyo ve TV yayınları arasındaki farkı gözetebilme.**
- **Bilgi, duygu ve düşüncelerini sunmak amacıyla bilişim teknolojilerinden yararlanabilme.**
- **Film ve film türlerini tanıyabilme ve izleyebilme.**
- **Tiyatro ile ilgili temel bilgiler edinebilme ve izleyebilme.**

- **Telefonu kullanabilme ve telefonla görgü kurallarına uygun konuşabilme.**
- **Kütüphaneden yararlanabilme**

(Bazı öğretim programlarında (ör. ana dil, yabancı diller), öğretim birimlerinin kesin bir bölünme yapılmasının mümkün olmadığı, öğretmen tarafından onu nasıl organize etmesi ve öğretim programında ne gerçekleştirmesi gerektiği konusunda didaktik önerilerde daha ayrıntılı talimatlar verilir ve konular ile ve programın ayrılmaz bir parçası olan alanların / bileşenlerin oranı ilgili toplam saat sayısını belirtir)

3. Didaktik Öneriler

(kısaltılmış programın gerçekleştirilmesi için karakteristik talimatlar getirilmiş, daha önce öğrenilmiş olanlarla bağlantılı, belirli öğretim birimlerinin birleştirilmesi, kullanılabilecek ek formlar, yöntemler ve faaliyetler, vb.).

Türk dili konusundaki kısaltılmış öğretim programının içeriği, konuların öğretimi ile entegre ve rasyonel planlanmasını sağlar: İngilizce (veya ikinci bir yabancı dil), tarih, coğrafya, sanat eğitimi, müzik eğitimi vb. Öğrencilerin okudukları/işledikleri yabancı dillerden gelen içeriklerle entegre planlamada, her iki dilin dilbilgisi kavramlarını benimsediğinde; Tarih dersinde (öğrenciler dilin tarihsel gelişimiyle tanıştıklarında); coğrafya dersinde (öğrenciler Türk lehçe ve şiveleri tanıtıldığında); Sanat eğitimi ile (yorumlanmış edebi metinlerden karakterlerin ve olayların sanatsal temsili ile); Müzik eğitimi ile (kafiye ve dil figürleriyle ilgili içerik yoluyla).

Entegre ve rasyonelleştirilmiş öğretim planlaması, program alanları arasında kısaltılmış bir öğretim programı bulunmalıdır. Bu iki program alanı arasında, örneğin Dil ve Edebiyat program alanları arasında olabilir örneğin, edinilen fonetik, morfoloji, sözdizimi, kelime bilgisi ve üslup ve yazım bilgilerinin uygulanması ve edebi metinlerden örnekler üzerinde test edilmesi gereken Dil ve Edebiyat program alanları arasında iki program alanı arasında olabilir. Üç program alanı arasında entegre ve kolaylaştırılmış öğretim planlaması görülebilir. Örneğin, Edebiyat, Anlatım ve Yaratılış ile Dil program alanları arasında örneğin edebi bir metinden kronolojik veya geriye dönük (kronolojik) anlatımın uygulanabileceği ve daha sonra bağlantı tespitleri olan yer, zaman ve tarz için zarf belirlemeleri belirtilebilir. Öğretim içeriğinin entegrasyonu ve rasyonelleştirilmesi sırasında, kişinin yaşına, yani öğrencilerin gelişim dönemlerine, olasılıklarına, gösterilen ilgiye, yeni bilgileri edinme hızına dikkat edilmelidir.

Söz konusu Türk dilinin içeriğinin genel planlaması, kısaltılmış öğretim programı uygulanması sırasında ve belirli eğitim dönemlerinin sonunda öğrenci başarısının değerlendirilmesi ile ilgili planlama içermelidir. Bu, değerlendirmenin öğretim sürecinin günlük, tematik ve yıllık planlamasının bir parçası olması gerektiği anlamına gelir. Öğrencilerin başarılarını değerlendirirken, başarılarının öğretim içeriğinin kavratılması ve tekratılması/çoğaltılması açısından yani, işlenmiş içeriğin kavranması, yani öğrencinin bunları kendi sözleriyle yorumlama yeteneğinin geliştirilmesi; öğrenilen içeriğin bilinen ve yeni unsurlarla belirli görevlerde ve diğer yeni durumlarda uygulanması; analiz, sentez ve

değerlendirmenin daha yüksek entelektüel yetenekleri, yani öğrencinin öğeleri düzenleme, yeni bütünler halinde bir araya getirme yeteneği ve bir iddia veya çalışmanın gerekçesini veya bilimini değerlendirme yeteneği gibi özellikler dikkate alınması gerekir. Öğretmen, öğrencinin başarılarını öğretim standartlarına göre ölçme ve değerlendirilmesini (her alan için yaptıktan sonra öğrencinin notunu belirler).

Türk dil öğretiminin planlaması bu konudaki mevcut olan öğretim programı ve kısaltılmış öğretim programı ile koordineli olmalı ve tüm eğitim alanlarının (İletişim,Dil, Edebiyat ve okuma, Anlatım ve Yaratıcılık ve Medya kültürü) program içeriğini kapsamalıdır.

Bu kısaltılmış bir öğretim programı olduğu düşünüldüğünde, konu alanları için sınıfların sayısı belirlenirken, bu öğretimin okulda yürütülmesine ilişkin koşulların özellikleri dikkate alınmalıdır (öğretimin öğrenciler arasındaki sosyal mesafeye saygı gösterilerek gerçekleştirilmesi gereken yerlerde en az 2 metre olması gerekir. Bu özellikle eğitim evde yapılırsa öğretmen için koşullar (çevrimiçi olarak, yani uzaktan eğitim/internet üzerinden gerçekleşmesini gerektirebileceği için) koruyucu maske , (hijyen ürünleri vb.) kullanımı gözönünde bulundurulmalıdır. Kısaltılmış öğretim programının içerisindeki program planlamasının temeli konuların farklı tür ve seviyeden olması gereken hedefler dikkate alınmalıdır. Öğretimde tüm içeriklere eşit dikkat gösterilemez ve verilmemelidir. Öğretmenin onlara olan yaklaşımı, öğrencilerin bundan sonraki eğitimlerinde ve mezun olduktan sonra kendilerine uygulanacak kalıcı bilgi edinmeleri olmalıdır. Planlamada, başlangıç noktası olarak öğretme içeriğinin belirlenmesi, gerçekleştirilmesi için gerekli zaman çerçevesi ve belirlenen hedeflere ulaşma düzeyi de olmalıdır.

Türk dilinde kısaltılmış öğretim programın gerçekleştirilmesi için sınıfların kullanılması için aşağıdaki yıllık fon tavsiye edilir: Yılda 159 ders, ve önerilen öğretim alanları: İletişimi-20 Dil - 30 ders; Edebiyat ve okuma - 55 ders; Anlatım ve yaratım - 45 ders; Medya kültürü - 9 ders.

Eğitim Araç ve Gereçler:

- İlgili konu için okul düzeyinde seçilen ve Bakan tarafından onaylanan ders kitabı;
- Ansiklopediler, sözlükler, vb.
- İnternet, eğitim yazılımları;
- Dergiler
- Geleneksel sertifikalı çocuk dergileri (onaylı dergiler);
- Görsel işitsel araçlar ve konuya bağlı diğer araçlar
- CD (edebi metinler, ses kayıtları);
- Yakın çevredeki diğer öğrenme kaynakları: kültürel anıtlar, müzeler, kültür evleri, kütüphaneler, sinemalar, tiyatrolar, milli parklar (koşullar uygunsa), vb.

4. Öğretim kadrosu için normatif

Kısaltılmış öğretim programını, düzenli öğretim programında verilen öğretim kadrosu normuna göre bir öğretmen tarafından gerçekleştirilir.

Скратената наставна програма по наставниот предмет **Турски јазик за четврто одделение во деветгодишно основно образование** ја утврди

Арх. Бр. 12-10257/2
01.10.2020

Министер,
Мила Царовска